

Versterken van de gemeenteraad en van de gemeenteraadsleden

In functie van *financiële* controle op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Dr. Laura Deruytter

Vrijwillig medewerker – Vrije Universiteit Brussel – vakgroep Geografie, onderzoeksgroep Cosmopolis

Adjunct-adviseur – Dienst Ruimtelijke Planning – Provincie West-Vlaanderen

25 April 2023

Achtergrond

- Doctoraatsonderzoek in de Geografie (Vrije Universiteit Brussel) – 2016-2022
 - De missieverbreiding van intercommunales in Vlaanderen: institutionele bricolage door de lokale staat in een context van budgettaire druk en financieel kapitalisme*
- In kaart brengen groei van intercommunales op financieel vlak (o.a. schulden)
- Veranderende relatie tussen intercommunales - (financiële) markten – gemeenten
- Bronnen:
 - Literatuurstudie: internationaal & Vlaanderen
 - Case studies naar twee intercommunales (energie & water)
 - Analyse van 40 interviews, financiële data & overheidsdocumenten

Gedachtewisseling over conceptnota

4. Meer impact: een verhoogde [financiële] controle op de samenwerkingsverbanden

e) Meer controle op de samenwerkingsverbanden

- **systematische terugkoppeling;**
- de **agenda** van de vergaderingen van de raden van bestuur
- de **notulen** en **de beslissingen** aan de gemeenteraadsleden ter beschikking gesteld
- **bezoekrecht** aan alle instellingen die door de gemeente opgericht worden;
- **schriftelijke vragen** aan de raden van bestuur

Financiële controle op IGS

Praktijk – empirie: interviews en case studies

Financiële informatie: jaarrekeningen, meerjarenplanning, belangrijke financiële beslissingen (waarborgen, leningen, risico's)

- IGS: management, Raad van Bestuur, Algemene vergadering
- College van burgemeester en schepenen
- Gemeenteraad
 - Vergaderingen
 - Commissie (Verzelfstandiging/Intergemeentelijke samenwerking)
 - Interne audit
- Gemeentelijke administratie: financieel directeur

Financiële controle op IGS

Praktijk – empirie: interviews en case studies

Financiële informatie: jaarrekeningen, meerjarenplanning, belangrijke financiële beslissingen (waarborgen, leningen, risico's)

- Relatie gemeenteraad – college – IGS
 - gebrekkige informatiedoorstroming
 - gebrek aan transparantie
 - gebrek aan debat
- Financiële capaciteit gemeenteraadsleden

Financiële controle op IGS

Praktijk – empirie: interviews en case studies

- Tweejaarlijkse terugkoppeling in openbare vergadering:
 - toelichting geven bij jaaractieplan, begroting en strategisch meerjarenplan
 - oproepen van managementteam IGS
- Gemeenteraadcommissie
- Initiatiefrecht en recht van agendering van gemeenteraadsleden tot gemeenteraadcommissies
- Lijst met besluiten
- Notulen en verslagen actief ter beschikking stellen

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Literatuur: Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019). Financiële consolidatie bij lokale besturen. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Literatuur: Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019). Financiële consolidatie bij lokale besturen. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

- Financiële consolidatie
 - boekhoudkundig samennemen van financiën van gemeentelijke 'groep': gemeente en verbonden entiteiten (zoals IGS'en)

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Literatuur: Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019). Financiële consolidatie bij lokale besturen. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

- Financiële consolidatie
 - boekhoudkundig samennemen van financiën van gemeentelijke 'groep': gemeente en verbonden entiteiten (zoals IGS'en)
- Doel:
 - Geeft zicht op de financiële structuur, positie, risico's en operaties van de groep en verbonden entiteiten
 - Verhoogt transparantie en verantwoording financiële positie en prestaties groep en verbonden entiteiten
- Financiële consolidatie in wisselingwerking met beleidsmatige consolidatie

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Literatuur: Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019)

- Beleidsmatig: bottlenecks in informatiedoorstroming over IGS
 1. **Tussen de gemeenteraad en het college van burgemeester en schepenen**
 2. Tussen administratie van gemeenten en administratie van IGS (management teams)
 3. Binnen gemeente: tussen het college van burgemeester en schepenen en administratie
 4. Binnen IGS: tussen raad van bestuur en administratie van IGS

- Aanbevelingen op meerdere niveaus → **nood aan verder debat**

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019)

1. Versterken van autonomie van de gemeenteraad

- Interne audit: uitbreiden bevoegdheden tot IGS
 - // Nederland: Rekenkamer/Rekenkamerfunctie; al dan niet in samenwerking met andere gemeenten
- Audit Vlaanderen: uitbreiden bevoegdheden tot IGS

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019)

1. Versterken van autonomie van de gemeenteraad

- Interne audit: uitbreiden bevoegdheden tot IGS
 - // Nederland: Rekenkamer/Rekenkamerfunctie; al dan niet in samenwerking met andere gemeenten
- Audit Vlaanderen: uitbreiden bevoegdheden tot IGS

2. Rol toezichhoudende overheid

- Uitbreiden naar geconsolideerde jaarrekening
- Inzagebevoegdheid in boekhouding van verbonden entiteiten

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019)

1. Versterken van autonomie van de gemeenteraad

- Interne audit: uitbreiden bevoegdheden tot IGS
 - // Nederland: Rekenkamer/Rekenkamerfunctie; al dan niet in samenwerking met andere gemeenten
- Audit Vlaanderen: uitbreiden bevoegdheden tot IGS

2. Rol toezichhoudende overheid

- Uitbreiden naar geconsolideerde jaarrekening
- Inzagebevoegdheid in boekhouding van verbonden entiteiten

3. Bestaande instrumenten versterken:

- Afsprakennota en de beheers- en samenwerkingsovereenkomsten: informatiedoorstroming

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019)

1. Versterken van autonomie van de gemeenteraad

- Interne audit: uitbreiden bevoegdheden tot IGS
 - // Nederland: Rekenkamer/Rekenkamerfunctie; al dan niet in samenwerking met andere gemeenten
- Audit Vlaanderen: uitbreiden bevoegdheden tot IGS

2. Rol toezichhoudende overheid

- Uitbreiden naar geconsolideerde jaarrekening
- Inzagebevoegdheid in boekhouding van verbonden entiteiten

3. Bestaande instrumenten versterken:

- Afsprakennota en de beheers- en samenwerkingsovereenkomsten: informatiedoorstroming

4. Overkoepelend managementteam

- management team gemeente – management team IGS (i.f.v. rapportering naar gemeenteraad)

Financiële consolidatie bij lokale besturen

Christiaens, J., Vanhee, C., Bouckaert, G., & Stepman, M. (2019)

Financiële informatie:

- BBC-boekhouding uitbreiden naar alle verbonden entiteiten (incl. IGS)
- Stepman, M., Bouckaert, G., Christiaens, J., & Vanhee, C. (2020). BBC-gids voor beleidsmatige consolidatie. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

Ondersteuning

- Trainingsessies en opleiding voor gemeenteraadsleden: ook financiële capaciteiten en BBC

Versterken van de gemeenteraad en van de gemeenteraadsleden

In functie van *financiële* controle op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Dr. Laura Deruytter

Vrijwillig medewerker – Vrije Universiteit Brussel – vakgroep Geografie, onderzoeksgroep Cosmopolis

Adjunct-adviseur – Dienst Ruimtelijke Planning – Provincie West-Vlaanderen

25 April 2023